

STATSMINISTERIET

Dato: 29. juni 2016

J.nr.:

Ikke godkendt af statsministeren

Talepunkt til FEU: Møde i Det Europæiske Råd den 28.-29. juni 2016

I går og i forgårs var der møde i Det Europæiske Råd. Det var på mange måder et trist topmøde, som var helt domineret af resultatet af den britiske folkeafstemning. Derudover drøftede vi migration, EU/NATO-samarbejdet og en række andre emner.

For så vidt angår Storbritanniens forhold til EU havde vi to drøftelser. Dels en drøftelse på selve Det Europæiske Råd. Dels en uformel drøftelse i går mellem de 27 – det vil sige uden Storbritannien.

Tirsdag aften på selve Det Europæiske Råd orienterede premierminister Cameron om resultatet af den britiske folkeafstemning, og sin beslutning om at træde tilbage. Han gjorde det klart, at det vil være op til den kommende britiske premierminister at drage konklusionen af den britiske folkeafstemning.

Vi kan altså ikke forvente en britisk meddelelse om, at man ønsker at udtræde af EU, før den nye premierminister er tiltrådt. Og før vi har sådan en meddelelse i henhold til Traktatens art. 50, kan vi ikke træffe nogen formelle skridt i forhold til en britisk udtræden.

Det var der på topmødet enighed om. Samtidig var der enighed om, at vi ikke vil gå i gang med at forhandle om det fremtidige forhold mellem EU og Storbritannien – hverken formelt eller uformelt - før den proces er iværksat fra britisk side.

Den britiske udmeldelse medfører stor usikkerhed for EU og særligt for Storbritannien. Derfor er det vigtigt, at det ikke kommer til at trække unødigt ud. Hverken EU eller Storbritannien er tjent med en længere periode med usikkerhed om den videre vej frem. Vi må stille mod en fredelig skilsmisse under ordnede forhold.

Vi håber selvfølgelig, at vi kan opretholde det tættest mulige forhold mellem EU og Storbritannien i fremtiden. Men det er i første omgang op til den britiske regering at formulere sine ønsker i den retning. En eventuel aftale om det fremtidige forhold vil naturligvis skulle afspejle begge siders interesser. Der må være en balance mellem rettigheder og forpligtelser. Erklæringen fra EU27 understreger, at adgang til Det Indre Marked forudsætter, at UK accepterer alle fire friheder.

Selvom det kan komme til at tage et stykke tid, før der bliver tale om egentlige forhandlinger om ”skilsmissebetingelserne”, har regeringen allerede iværksat et arbejde med at afdække de danske interesser i de kommende forhandlinger.

Danmark har et godt og tæt forhold til Storbritannien. Det ønsker vi fortsat at have. Men det er klart, at der vil være mange ting, der skal afklares. Og vi skal ikke være blåøjede. Der vil være helt konkrete danske interesser på spil i de kommende forhandlinger mellem Storbritannien og EU – for erhvervslivet herunder for landbruget og fiskeriet, for studerende og forskere og for samfundsøkonomien mere generelt. De interesser skal vi selvfølgelig varetage bedst muligt.

På det uformelle topmøde i går mellem de øvrige 27 medlemslande drøftede vi særligt EU’s fremtid i lyset af den britiske folkeafstemning.

Vi var enige om, at der er behov for at holde sammen på EU. Vi må undgå yderligere splittelse.

Samtidig var der bred enighed om behovet for selvransagelse i hele EU. Der er en udbredt skepsis over for samarbejdet i brede dele af befolkningerne i alle medlemsstater. Vi må arbejde hårdt på at genvinde befolkningernes tillid. Vi aftalte derfor, at mødes igen til et uformelt topmøde mellem de 27 i Bratislava i september.

Jeg mener, at svaret må være et slankere EU, der fokuserer på de problemer, som optager Europas befolkninger og som vi kun kan løse i fællesskab. Som f.eks. vækst og beskæftigelse, sikkerhed og kontrol med EU's ydre grænser. Mens EU skal holde sig fra områder, hvor medlemsstaterne kan gøre det bedre selv. Som f.eks. indretningen af vores velfærdssamfund.

EU har allerede bevæget sig i den retning over de seneste år. Det skal vi bygge videre på. Jeg tænker bl.a. på EU's strategiske dagsorden fra juni 2014 og Kommissionens seneste arbejdsprogram. Der er enighed om, at EU skal fokusere mere på de store ting og mindre på de små.

Jeg mener også, at den britiske aftale fra februar i år indeholder mange gode elementer, som jeg vil arbejde på, at vi i EU tager op igen.

Mit indtryk er, at mange medlemsstater deler Danmarks generelle ønske om at fokusere det europæiske samarbejde mere på de spørgsmål, der optager vores befolkninger. Men én ting er at være enige om den overordnede tilgang. Det bliver straks sværere, når vi skal være konkrete.

Vi skal derfor bruge de kommende måneder til at overveje den videre retning for EU efter den britiske folkeafstemning. Til september mødes vi som sagt igen for at fortsætte refleksionerne.

Jeg benyttede også mødet til at rejse spørgsmålet om en dansk parallelaftale vedr. Europol med formanden for Kommissionen.

Selvom den britiske folkeafstemning dominerede topmødet, var der selvfølgelig også andre vigtige emner på dagsordenen.

For så vidt angår migration drøftede vi særligt de eksterne aspekter og Kommissionens tanker om at udvikle migrationspartnerskaber med en række transit- og oprindelseslande.

Jeg er meget tilfreds med, at der var opbakning til at tage hele paletten af instrumenter i brug over for transit- og oprindelseslandene. Vi skal bruge såvel positive som negative incitamenter for at sikre et fornuftigt samarbejde på området. Ikke mindst hvad angår tilbagesøgelse. Det er noget, som vi fra dansk side længe har presset på for, og som der nu viser sig at være bred opbakning til.

Vi havde også en kort drøftelse med NATO's generalsekretær Stoltenberg om samarbejdet mellem EU og NATO. Det spørgsmål vil spille en rolle i forbindelse med det kommende NATO-topmøde i Warszawa. Der var enighed om at styrke forholdet yderligere i lyset af vores fælles værdier og de fælles udfordringer, som vi står overfor.

EU's udenrigsrepræsentant Mogherini havde også mulighed for at præsentere sit udkast til en ny global strategi for EU. Den videre drøftelse af udkastet vil finde sted mellem udenrigsministrene.

Vi vedtog også konklusioner om en række økonomiske spørgsmål – herunder om flere af de igangværende forhandlinger om frihandelsaftaler, videreudviklingen af ØMU'en, Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer (EFSI), markedssituationen for landbrugsvarer og status for arbejdet med at bekæmpe skatteunddragelse. Derudover vedtog vi en ambitiøs handlingsplan for den videre udvikling af det indre marked frem mod udgangen af 2018, som skal bidrage til at skabe øget vækst og beskæftigelse i Europa.

Der var ikke megen tid til at diskutere disse emner. Derfor fremgår det også flere steder af konklusionerne, at der er tale om emner, som Det Europæiske Råd vil vende tilbage til på et senere tidspunkt. Det lægger jeg selv meget vægt på. Det er vigtigt, at vi i vores fortsatte krisehåndtering ikke mister fokus på det øvrige vigtige arbejde i EU – ikke mindst arbejdet med at skabe øget vækst og beskæftigelse.

Det var, hvad jeg ville fremhæve i forhold til det netop afholdte topmøde. Så ser jeg frem til jeres bemærkninger og spørgsmål.